

Številka: 090-20/2016/2
Datum: 16. 2. 2016

Zadeva: Odgovor Centralna baza zdravil

Spoštovani,

dne 12.02.2016 smo prejeli vaše vprašanje, ki se nanaša uporabo informacij oziroma podatkov javnega sektorja, natančneje baze podatkov, ki je jo upravlja Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: ZZZS) in sicer na podlagi 163. člena Zakona o zdravilih. **Zanima vas, če so, poleg lekarn in drugih zdravstvenih izvajalcev, tudi veleprodajnice, ki skrbijo za dobavo zdravil, upravičene do uporabe strojno berljive centralne baze podatkov (XML oblika).**

Pravico do ponovne uporabe informacij oziroma podatkov ali evidenc javnega sektorja urejata Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US in 102/15, v nadaljevanju ZDIJZ) in Uredba o posredovanju in ponovni uporabi informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. [76/05](#), [119/07](#) in [95/11](#), v nadaljevanju: Uredba) in sicer na podlagi evropske directive - Direktive 2013/37/EU Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 26. junija 2013 o spremembi Direktive 2003/98/ES o ponovni uporabi informacij javnega sektorja (v nadaljevanju: Direktiva).

Iz navedb izhaja naša uvodna ugotovitev in sicer, da gre v primeru veleprodajnic za običajen **postopek ponovne uporabe podatkov in sicer na podlagi ZDIJZ in Uredbe**. Kot ministrstvo pristojno za področje dostopa in ponovne uporabe informacij javnega značaja, vam v nadaljevanju v skladu z določbo 2. točke drugega odstavka 32. člena ZDIJZ posredujemo naše mnenje.

V lanskem letu sprejeta novela ZDIJZ (ZDIJZ-E) in sicer na podlagi revidirane Direktive. Osnovni namen in cilj revidirane Direktive iz leta 2013 in ZDIJZ-E, je **v pospešitvi uporabe baz podatkov (za nepridobitni ali pridobitni namen)**, ki jih z izvajanjem različnih javnih nalog »polnijo« in upravljajo institucije javnega sektorja.

ZDIJZ-E je pričel veljati v mesecu decembru 2015, uporabljati pa se prične 8. maja 2016. V zakonodajnem postopku je tudi sprememba Uredbe, ki natančneje določa postopek ponovne uporabe podatkov javnega sektorja in predvidoma bo sprejeta v roku meseca dni. Ne glede na navedene spremembe in okrepitve zakonskih določb glede obveznosti institucij javnega sektorja, že sedaj veljavni ZDIJZ, s katerim je bila v slovenski pravni red implementirana prvotna verzija Direktive (iz leta 2003) že ustrezno ureja pravico do ponovne uporabe.

ZDIJZ med drugim ureja postopek, ki vsakomur omogoča ponovno uporabo informacij javnega značaja, s katerimi razpolagajo državni organi, organi lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi in druge osebe javnega prava, nosilci javnih pooblastil in izvajalci javnih služb (1. člen

ZDIJZ). Pojem ponovne uporabe informacije javnega značaja določa tretji odstavek 4. člena ZDIJZ. Ponovna uporaba informacij javnega značaja pomeni uporabo informacij s strani fizičnih oseb ali pravnih oseb za pridobitne ali nepridobitne namene, razen za prvotni namen v okviru javne naloge, zaradi katerega so bili dokumenti izdelani. **Na podlagi tretjega odstavka 5. člena ZDIJZ ima vsak prosilec pravico, da pod enakimi pogoji kot druge osebe pridobi pravico do ponovne uporabe informacij oziroma podatkov javnega značaja** (op: iz navedenega izhaja t.i. prepoved ekskluzivnih pravic). Morebitna zavrnitev pravice do ponovne uporabe je možna samo izjemoma in sicer, če so izpolnjeni pogoji iz 6. odstavka 6. člena ZDIJZ.

Že uvodoma smo navedli, da gre v primeru, ko zaprošajo podatke veledrogerije, za postopek ponovne uporabe, ker pravico uveljavljajo pravne osebe, ki ne izvajajo javnih nalog oziroma javnih pooblastil. V primeru lekarn oziroma drugih zdravstvenih izvajalcev pa gre za t.i. postopek medsebojne izmenjave informacij oziroma baz podatkov (med organi javnega sektorja, nosilci javnih nalog in javnih pooblastil...).

Ključno za ponovno uporabo informacij je, da organi javnega sektorja informacije prvenstveno zbirajo za izvrševanje svojih javnih nalog, že zbrane informacije pa lahko posredujejo prosilcem za nadaljnjo uporabo v pridobitne ali nepridobitne namene. Razlikovanje med pridobitnim in nepridobitnim namenom ne vpliva na to, ali je šteti posamezno uporabo informacije javnega značaja za ponovno uporabo. Ne glede na to, da je informacija javnega značaja le informacija, ki je že nastala, in je organi niso dolžni izdelati ali pridobiti šele na podlagi zahteve, pa iz narave instituta ponovne uporabe izhaja, da se prosilcem odobri tudi dostop do vrste informacij javnega značaja, ki bodo šele nastale enkrat v prihodnosti. **Prosilcem se tako vnaprej omogoči sprotno ali periodično pridobivanje vrste informacij javnega značaja, ko te nastanejo oziroma ko jih organ pridobi. Pri tem je bistvenega pomena, da organ zahtevani tip oziroma vrsto informacije javnega značaja ustvarja ali pridobiva v okviru svojih javnopravnih nalog, ki jih je v skladu s splošnimi akti dolžan izvajati, in je z gotovostjo mogoče predvideti, da bo tudi v prihodnosti istovrstne informacije javnega značaja ustvarjal oziroma jih pridobival v okviru teh nalog.** Ne gre torej za to, da organ informacije javnega značaja ustvari ali pridobi na podlagi ali zaradi zahteve prosilca, ampak gre za to, da bi organ takšne informacije tudi brez zahteve prosilca zagotovo ustvarjal oziroma pridobival v okviru izvajanja svojih javnopravnih nalog. Govorimo o konceptu stalnega ažuriranja informacije javnega značaja, ki ga pozna tudi Uredba.¹

Glede na to, da je ZZZS institucija javnega sektorja, ki izvaja javne naloge in na podlagi 163. člena Zakona o zdravilih zbira podatke ter upravlja bazo podatkov, je njena dolžnost, da ravna skladno z določbami ZDIJZ ter Uredbe in tako omogoči dostop in ponovno uporabo podatkov (vključno z ažuriranjem oziroma posodobitvami) vsem prosilcem pod enakimi pogoji.

Glede na zgoraj navedeno predlagamo, da zahtevke za ponovno uporabo na podlagi ZDIJZ vložijo prosilci (veledrogerije) neposredno pri ZZZS. Morebitna pritožba (molk ali nestrinjanje z odločitvijo) se vložijo pri Informacijskem pooblaščenču. Na koncu še posebej poudarimo, da omenjeni postopek ponovne uporabe za lekarn in druge javne institucije ni predviden, ZZZS mora namreč njim uporabo podatkov (strojno berljivih) omogočiti neposredno, brez kakršnikoli ovir, če jih institucije potrebujejo pri svojem delu.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Mag. Renata Zatler,
sekretarka

Renato Golob
državni sekretar

Vročiti: - Špela Bernik Golubič, sekretarka, tajnistvo@le-zbor.si

¹ Glej odločbo IP z dne 11.2.2015 pod št. 090-252/2014

